

Irak

Kroniek van een aangekondigde oorlog om olie

► Marc Vandepitte

"De verborgen agenda van deze oorlog tegen het terrorisme kan samengevat worden in één enkel woord: petroleum... De kaart van de terroristische toevluchtsoorden en doelen in het Midden-Oosten en Centraal-Azië, is eveneens in zeer hoge mate de kaart van 's werelds belangrijkste energiebronnen in de 21ste eeuw."

Frank Viviano¹

Onlangs de retoriek over massavernietigingswapens, steun aan het terrorisme en het gebrek aan democratie, is een groot deel van de publieke opinie van mening dat de geplande invasie in Irak vooral te maken heeft met de olie in de ondergrond. Dat is waar, maar slechts ten dele. Indien Saddam Hoessein de president was van Ecuador of Mali, zouden de VS inderdaad geen tijd aan hem verspillen. Maar de fundamentele doelstelling van deze aangekondigde oorlog ligt dieper en is van geostrategische aard: verlost van hun belangrijkste rivaal, de SU, zijn de VS uit op een zo groot mogelijke hegemonie over de planeet. Om die heerschappij te realiseren worden verschillende sporen gevolgd: het ontplooiën van zoveel mogelijk militaire bases in strategische regio's, het aangaan van militaire bondgenootschappen, het installeren van protectoraten of vazalregeringen en het steunen op rebellenbewegingen in onderaaneming.² Daarnaast speelt de controle over de energiebronnen, vooral dan petroleum, een sleutelrol. Het is die sleutelrol die we in dit artikel willen bekijken.

Petroleum is de levensader van de economie. De meeste landen van de wereld zijn heel sterk afhankelijk van de invoer van deze energiebron. Hoge-

re prijzen leiden heel snel tot inflatie (omdat voor zowat alle producten de olieprijs mee verrekend wordt, alleen al omwille van het transport) en dalende winsten en kunnen de hele economie ontwrichten. Onvoldoende bevoorrading is fataal voor een economie, want dan komt de elektriciteitsbevoorrading in het gedrang, is het transport niet langer verzekerd, enz. Dat overkwam bijvoorbeeld Cuba in de periode 1991-1994, na de val van de Sovjetunie, met alle noodlottige gevolgen van dien. Wie de wereld wil overheersen, moet controle krijgen over deze vitale energiebron. Washington heeft in dat verband drie doelstellingen: 1° de eigen bevoorrading, tegen voldoende lage prijs verzekeren; 2° greep krijgen op de wereldproductie ervan om zonodig de olie als wapen te kunnen gebruiken; 3° de ontginning en het transport zoveel mogelijk controleren omdat daar ontzaggelijk veel geld mee te verdienen valt. We beperken ons verhaal tot petroleum. Maar hetzelfde kan verteld worden over gas. Beide energiebronnen zijn trouwens sterk met elkaar verbonden.

De sleutel tot de wereldoverheersing.

"Als je naar de landkaart kijkt, zie je dat de grote Amerikaanse bases, die in naam van de oorlog tegen het terrorisme uitgebouwd worden, precies op de route van de olie- en gaspijplijnen naar de Indische Oceaan liggen."

Salim Muwakkil³

De eigen bevoorrading. Washington maakt zich meer en meer zorgen over de eigen petroleum bevoor-

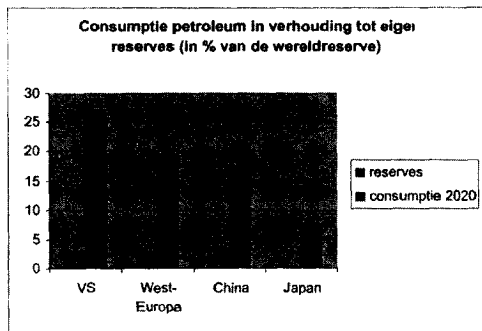
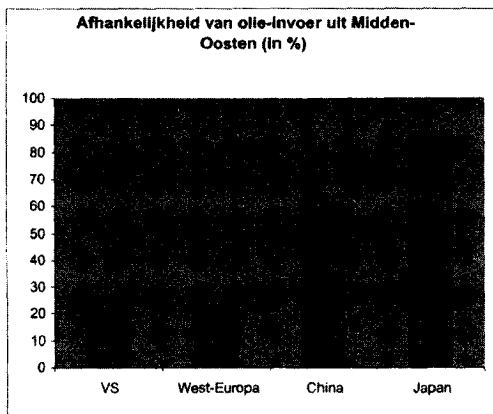
rading. De VS verbruiken meer dan 25% van de wereldproductie terwijl ze slechts 3% van de wereldreserves bezitten.⁴ De wereldvoorraden zijn niet onuitputtelijk en de wereldconsumptie stijgt jaar na jaar. Er wordt verwacht dat de wereldconsumptie binnen vijftig jaar met de helft zal zijn toegenomen. Bovendien zouden hogere prijzen noodlottig zijn omwille van de belabberde situatie van de Noord-Amerikaanse economie. De VS hebben een ernstig handelstekort dat jaar na jaar aangroeit. In dat handelstekort speelt de petroleumfactuur een belangrijke rol. Zo bijvoorbeeld moesten de VS alleen al omwille van de prijsstijging van een olievat tussen 1999 en 2000 op jaarbasis 80 miljard \$ meer betalen.⁵ Op termijn is dat stijgend handelstekort onhoudbaar. Kortom: "Bij het begin van de 21ste eeuw bevindt de energieseCTOR zich in een kritische situatie. Elk moment kan zich een crisis voordoen als gevolg van een hele reeks factoren. In deze geglobaliseerde wereld zou dat onvermijdelijk elk land aantasten. (...) Het is duidelijk dat een verstoring van energiebevoorrading mogelijk een enorm impact zou kunnen hebben op de VS- en de wereldeconomie. Het zou de nationale veiligheid en buitenlandse politiek van de VS op een dramatische wijze aantasten."⁶ Aldus een rapport van april 2001 o.l.v. voormalig minister van Buitenlandse Zaken James Baker. Een maand later verschijnt een ander rapport, onder redactie van vice-president Cheney met concrete cijfers: de afhankelijkheid van buitenlandse petroleum zal stijgen van 52% in 2001 naar 64% in 2020.⁷ Dat betekent dat de VS hun import tegen dat jaar moet opvoeren met 60%.⁸ En dat is niet evident. Momenteel is ongeveer één derde van de invoer afkomstig van Venezuela, Saoedi Arabië en Irak,⁹ drie landen waarmee de relaties op dit moment op zijn zachtst gezegd verstoord zijn. Het Cheney-rapport dringt er daarom op aan "dat de president van de energieveiligheid (energy security) een prioriteit zou maken in de handel en buitenlandse politiek".¹⁰ In onverbloemde taal: om de energiebevoorrading veilig te stellen zullen we zonnig militair geweld gebruiken. Daarbij wordt in de eerste plaats gedacht aan het Midden Oosten, want daar zit 65% van de gekende wereldreserves en 40% van de gasvoorraden. Momenteel is het Midden-Oosten goed voor één derde van de totale olieproductie.¹¹ De wereldoverheersing staat en valt dus bij de controle over deze regio. Dat is de reden ook waarom Israël functioneert als vliegdekschip van de Noord-Amerikanen en waarom

*De wereldoverheersing staat
en valt dus bij de controle over
deze regio.*

Washington van plan is het gehele gebied grondig te 'hertekenen'. (zie verder)

Maar het Midden Oosten alleen is niet voldoende, want daar zou het kunnen mislopen. Daarom "is de diversificatie van de bevoorradingsbronnen van het allergeestbelang".¹² Er wordt daarbij gedacht aan de verhoging van de invoer uit de reserves rond de Kaspische Zee (voornamelijk Azerbeidzjan en Kazakstan), zwart Afrika (Angola, Nigeria) en Latijns Amerika (Colombia, Mexico en Venezuela). Het zijn allemaal landen gelegen in een vrij onstabiele regio of waar de anti-Amerikaanse gevoelens hoog oplaaieren, als beide al niet het geval zijn.¹³ Om de bevoorrading van goedkope olie in de toekomst 'veilig te stellen' (lees te plunderen) zal militaire bijstand hier en daar wellicht onvermijdelijk zijn. En dat niet alleen in de landen waar de petroleumbronnen gevestigd zijn, maar ook in die landen waardoor pijpleidingen lopen. De aangekondigde 'war on terrorism' lijkt bij nader toezicht eerder te gaan over een 'war on petrol'.

Chantagemiddel. De bevoorrading van (goedkope) petroleum is uiteraard voor de andere landen even levensnoodzakelijk als voor de VS. Generaal Schwartzkopf, de verantwoordelijke voor de bombardementen op Irak en de 'bevrijding' van Koeweit getuigt één jaar voor het uitbreken van de Golfoorlog voor de Senaat: "De olie van het Midden-Oosten is de levensader van het Westen. Japan betreft bijna twee derde van zijn olie uit deze regio, Europa meer dan een vierde."¹⁴ Wie greep krijgt op de toekomstige oliereserves heeft meteen een machtig wapen in de hand om anderen te chanteren. Dat hebben de schrijvers G. Friedman en M. Lebard goed begrepen. Met het oog op de eerste Golfoorlog schrijven ze in 1991 ongezoeten hun idee over de inzet van de oorlog tegen Irak: "In het licht van de petroleum is de Perzische Golf meer dan een regionale kwestie. Het wordt de spil van de wereldeconomie. Voor de VS zou de heerschappij over deze regio een nooit eerder geziene internationale machtspositie opleveren. Aan de andere kant, toelaten dat een regionale macht zoals Irak of Iran de controle krijgen over de regio en hun macht versterken, zou deze mogelijkheid [van heerschappij over de regio] uitsluiten tenzij de VS bereid zou zijn een grondoorlog te voeren in de regio. (...) Succes bij het heroveren van Koeweit, het breken van de macht van Saddams regime en de controle overnemen over Irak, zou de VS de controle verschaffen over een zeer groot aandeel van 's werelds reserves en productie. Hoe zachtvaardig die macht

wordt uitgeoefend maakt niet uit, de VS zouden de controle over het internationaal economisch systeem verkrijgen. (...) Ze zouden in een positie verkeren om productiequota's te bepalen en dus de prijs vast te leggen, evenals de controle over waar de olie naar toe gaat. Een land zoals Japan, afhankelijk van deze landen voor 60 procent van zijn olie-invoer (via de Straat van Ormoes)¹ zou merken dat zijn belangrijkste economische concurrent – de enige grote economie van de wereld, die zich in toenemende mate bitter opstelt t.a.v. Japan – directe controle zou hebben over de Japanse bevoorrading van petroleum.”¹⁵ In feite betreurden de auteurs dat de VS toen nog geen grondtroepen gestuurd hebben naar Irak om Saddam Hoessein uit het zadel te lichten.

De auteurs richten hun pijlen op Japan. Maar wellicht komt China in de toekomst nog meer in aanmerking voor een eventuele chantage. Het Cheney-rapport merkt op dat “in China de situatie op het vlak van de globale energieveiligheid kritiek is.”¹⁶ En dat geldt vooral voor de toekomst. Momenteel voert China zo'n 65% van zijn olie in uit het Midden Oosten. Binnen twintig jaar zou dat kunnen stijgen tot meer dan 90%. Het verbruikt nu ongeveer 7% van de wereldproductie, maar aan het huidig groeiritme zou dat tegen 2020 oplopen tot 17,5% en tegen 2030 zelfs tot 29%.¹⁷ Defensiespecialist M.

Klare: “Ik maak mij zorgen over een komend conflict tussen China en de VS, met de olie van de Perzische Golf en de Kaspische Zee als inzet. Want ook China heeft razend veel olie nodig, en het moet die ook daar gaan zoeken.”¹⁸

Poen scheppen. Bij de ontginning en transport van petroleum (en gas) zijn ontzaggelijke sommen gemoeid. Zo bijvoorbeeld heeft een consortium van 11 oliemonopolies van de VS en Europa sinds 1991 de controle verworven over meer dan 50% in de regio van de Kaspische Zee. Het potentieel van de activiteiten in de regio wordt geschat op het fabelachtige bedrag van 4.000 miljard dollar.¹⁹ Ter vergelijking, dat is 17 maal het jaarlijkse BNP van België. Je zou voor minder een oorlog uitlechten, tenminste als je gedreven wordt door winst en kapitaal. In Irak alleen al wachten superwinsten. Volgens het Internationale Energie Agentschap zouden Frankrijk, Rusland en China in Irak contracten hebben afgesloten ten bedrage van 1.100 miljard dollar.²⁰ Als je weet dat sleutelfiguren in de ploeg van Bush afkomstig zijn uit de energiesector, dan valt de oorlogszucht van de VS misschien al wat beter te begrijpen.

Afghanistan

“De verovering van Afghanistan had niets te maken met Osama. Het was gewoon een voorwendsel om de Taliban te vervangen door een relatief stabiele regering die zou toelaten om het bedrijf Union Oil van California zijn pijpleiding te installeren voor het profijt van o.a. de Cheney-Bush junta.”

Gore Vidal, een vooraanstaand columnist van de VS²¹

Ook in Afghanistan draaide het reeds om de kostbare energie. Rond de Kaspische Zee zitten zoals gekend veelbelovende olie- en gasvoorraden. Hier bevinden zich de na het Midden-Oosten de grootste gasvoorraden ter wereld en zowat 6% van de bewezen olievoorraden.²² Maar om die energie naar het Westen te transporteren zijn er maar drie mogelijkheden: door Rusland, door Iran of door Afghanistan. Aan de Russen gunnen de VS het uiteraard niet en sinds de val van de Shah in 1979, zijn ze hun invloed in Iran kwijt. Dus rest maar één mogelijkheid: Afghanistan. Sheila Heslin is energie-expert van de Nationale Veiligheidsraad van de VS. In 1997 maakt ze over de regio de volgende analyse: “De Amerikaanse politiek bestaat erin de Kaspische energievoorraden te ontwikkelen. Wij willen de onafhankelijkheid van die olie- en gaslanden bevorderen om het monopolie van Rusland over het olietransport in die regio te bre-

ken en ook om, eerlijk gezegd, de veiligheid van het westen op het vlak van de oliebevoorrading te verzekeren door een diversificatie van de bevoorrading.”²³

De VS mikten vanaf het einde van 1994 op de Taliban: zij beschikten op dat moment over de beste troeven om het land te ‘stabiliseren’, een noodzaak voor de aanleg van de pijpleiding. Het persagentschap Reuters: “De Taliban passen perfect in de Amerikaanse strategie. Zij isoleren Iran en zij garanderen de veiligheid van de te bouwen pijplijnen die op hun beurt het monopolie van Iran over de verkeerswegen zullen breken.”²⁴ De Taliban konden oorspronkelijk rekenen op gulle financiële steun uit Washington.²⁵ Volgens een Amerikaans diplomaat zullen de Taliban “evolueren zoals de Saoedi’s. Er is Aramco, pijplijnen, een emir, geen parlement en veel charia. Dat is een goeie zaak.”²⁶ Aanvankelijk boekten de Taliban het ene militaire succes na het andere, maar uiteindelijk slaagden ze er niet om geheel het land te veroveren. De stabilisatie kwam er niet. De VS veranderden dan maar van strategie en eisten dat de Taliban gesprekken aangingen met de Noordelijke Alliantie voor de vorming van een coalitieregering. De gesprekken die tot eind juli 2001 duurden, mislukten. De VS waarschuwden dat ze het daar niet zouden bij laten: “ofwel aanvaarden jullie ons offer van een tapijt van goud, ofwel begraven we jullie onder een tapijt van bommen”, zo luidde de boodschap van de VS-vertegenwoordigers aan de Taliban op het einde van de maand juli.²⁷ De Taliban gaven niet toe. In oktober startten de bombardementen. Iets later lekte uit dat de plannen daarvoor reeds twee dagen vóór 11 september op het bureau van president Bush lagen. De plannen waren inderdaad al wat ouder. In de Washington Post van 19 december 2000 schrijft professor F. Starr dat de VS “in alle stilte begonnen is front te vormen met diegenen in de Russische regering die oproepen voor een militaire actie tegen Afghanistan en dat ze spelen met de gedachte van een nieuwe raid om Bin Laden uit te schakelen.”²⁸ Eind juni 2001, dus meer dan twee maand voor de aanslagen op de Twin towers en het Pentagon, bericht het magazine *Indiareacts.com* dat “India en Iran faciliteiten zullen verlenen aan de VS- en Russische plannen voor een ‘beperkte militaire actie’ tegen de Taliban”.²⁹

Begin januari vertelt Generaal Wilma Vaught van de luchtmacht doodleuk dat de VS-troepen in Afghanistan zijn “omdat onze [van de VS] belangen op het spel staan, inclusief onze oliebelangen”.³⁰ En wij die dachten dat het om de uitschakeling van terroristen ging. Als de generaals het al beginnen zeggen. De feiten worden zonodig nog duidelijker eenmaal

de kruitdampen opgestegen zijn. Op 22 december wordt Hamed Karzai de nieuwe Afghaanse premier. Hij is een vertrouwensfiguur van de CIA en heeft nog gewerkt als raadgever bij Unocal. Dat is een zeer groot Amerikaans petroleumbedrijf dat reeds lang plannen had voor een pijpleiding door Afghanistan. Een andere adviseur van dit bedrijf, Zalmay Khalilzad, wordt negen dagen later door Bush benoemd tot speciale gezant in Afghanistan.³¹ Op 30 mei 2002 meldt de BBC dat Karzai met zijn Pakistaanse en Turkmeense collega een akkoord sluiten voor een pijpleiding van Turkmenistan naar een havenstad in Pakistan, doorheen Afghanistan.³² Enkele weken eerder becommentarieerde Business Week de evolutie in de regio als volgt: “Amerikaanse soldaten, mensen uit de petroleumindustrie en diplomaten hebben deze verre uithoek van de wereld, heel snel leren kennen. Het is de onderbuik van de Sovjetunie en een regio die bijna onaangestast was door Westerse legers sinds Alexander de Grote. De inzet van het spel dat de Amerikanen er spelen is zeer hoog. Wat ze proberen is niets minder dan de grootste verovering van een nieuwe invloedssfeer sinds de VS geëngageerd was in het Midden Oosten vijftig jaar geleden.”³³

Irak

“Ze weten dat wij hun land bezitten (...) wij dicteren de manier waarop ze leven en praten. En dat is wat zo schitterend is aan Amerika op dit moment. Het is een goede zaak, vooral omdat daar heel veel olie is die wij kunnen gebruiken.”

Brigadier-Generaal William Looney van de Luchtmacht, bevelvoerder van de bombardement op Irak³⁴

De olie- en gasvoorraden rond de Kaspische Zee zijn veelbelovend, maar die van Irak zijn dat nog veel meer. Daar bevindt zich namelijk de tweede grootste bewezen oliereserve ter wereld. Bovendien is de ontginning daar het goedkoopst ter wereld, zo’n tien maal goedkoper dan in Centraal-Azië bijvoorbeeld. “Het heeft voor westerse bedrijven op lange termijn geen zin” aldus de *Financial Times* “om enorme bedragen te investeren in locaties zoals voor de kusten van Angola, waar moet gewerkt worden op zeer grote dieptes onder water, terwijl er in Irak een olieveld ligt van 40 miljard vaten juist onder de grond.”³⁵ Een pro-Washington regime installeren in Bagdad zou de positie van de VS op het vlak van de oliebevoorrading een heel stuk versterken. “Waarom is Irak belangrijk?” vraagt defen-

siespecialist Michael Klare zich af. "Omdat het de Perzische Golf zou kunnen domineren. De Perzische Golf is de belangrijkste factor in de oliewereld en de VS willen de dominerende macht in de Perzische Golf zijn. Een vijandig Irak bedreigt het overwicht van de VS in de Perzische Golf."³⁶

De controle over Irak zou Washington minder afhankelijk maken van Saoedi-Arabië, waarmee de relaties de laatste tijd meer en meer gespannen zijn (zie verder). Het zou een flinke slag toebrengen aan de OPEC (het kartel van olie-exporterende landen dat erop toeziet dat de prijzen niet schandelijk laag worden), waarvan president Chávez van Venezuela nu de voorzitter is. Een verzwakt OPEC zou de prijs van de olie gevoelig doen dalen. Dat is trouwens ook de belangrijkste reden waarom het Witte Huis mee betrokken was in de coup tegen president Chávez en vandaag nog alles in het werk stelt om hem uit het zadel te lichten.

Er is nog een andere reden waarom een regime-wissel in Irak interessant zou zijn voor de VS. Frankrijk, Rusland en China (drie partners in de Veiligheidsraad) dringen reeds lange tijd aan om het embargo op te heffen. Zij hebben reeds contracten gesloten met Bagdad voor de exploitatie

van de Iraakse olievelden. Hierboven zagen we dat het over zeer grote bedragen gaat. Bij een diplomatieke oplossing zouden de multinationals van deze landen met de buit gaan lopen voor de ogen van de petroleumbonzen van de VS.³⁷ Geen wonder dat de zogenaamde 'oliegroep' van de VS-regering aandringt op een militaire 'oplossing'. Deze oliegroep heeft inderdaad geen enkel belang bij een vreedzame regeling van het conflict met Irak. De Washington Post van 15 september merkt op: "De vervanging o.l.v. de VS van de Iraakse president Saddam Hoessein zou een goudmijn kunnen zijn voor Amerikaanse oliebedrijven, die sinds lang de toegang ontzegd waren uit Irak. Dit ten nadele van olie-overeenkomsten tussen Bagdad en Rusland, Frankrijk en andere landen. Daarbij zou ook de wereldmarkt voor petroleum herschikt worden."³⁸ Richard Lugar, vooraanstaand Republikeinse senator besluit zelfverzekerd: "We gaan de olie-industrie runnen. We gaan ze goed runnen en gaan geld verdienen; dat zal helpen voor de rehabilitatie van Irak want er is daar geld."³⁹

De hertekening van het Midden-Oosten

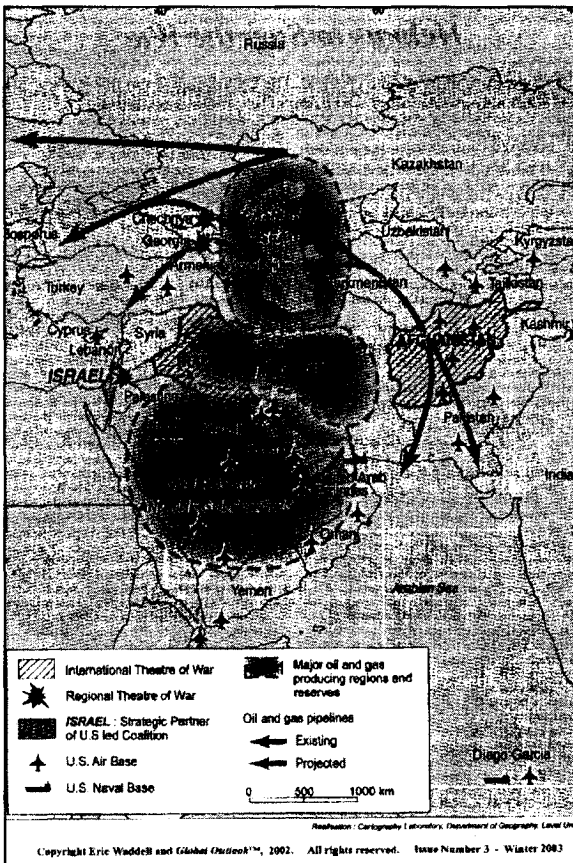
"De weg naar Jeruzalem gaat via Bagdad."

Henry Kissinger⁴⁰

"De VS willen hun heerschappij opleggen aan de Arabische wereld. Als prelude willen ze Irak controleren en daarna de hoofdsteden aanvallen die zich verzetten en revolteren tegen hun heerschappij. Vanuit Bagdad, dat onder militaire controle zal staan, willen ze Damascus en Teheran aanvallen. Ze willen die landen verbrokkelen en ze willen ook Saoedi-Arabië ernstig in de problemen brengen. Ze proberen kleine entiteiten te creëren die gecontroleerd zullen zijn door lijfwachten die voor de VS werken en zodanig dat geen enkel land nog groter zal zijn dan Israël."

Saddam Hoessein⁴¹

De oorlog tegen Irak zou verwoestende gevolgen kunnen hebben voor de regio. In een televisietoespraak zei president Hoshni Mubarak van Egypte dat hij vreesde "voor een situatie van oproer en chaos in de regio".⁴² En dat is precies waar de haviken in Washington op uit zijn. In hun ogen is Irak de eerste dominstoepen van het Midden-Oosten die moet vallen om de hele regio te hertekenen op maat van de VS en Israël. Paul Wolfowitz, onderminister van Buitenlandse Zaken van

de VS is overtuigd dat de installatie van een vriendelijk regime in Irak "een grote schaduw zal werpen over heel de Arabische wereld, te beginnen met Syrië en Iran."⁴³ De geplande invasie van Irak is volgens de Financial Times onderdeel van de poging om "het Midden-Oosten te herschikken naar de Amerikaanse belangen (...) waarbij Bagdad gebruikt wordt als hefboom. De controle over Irak zou de afhankelijkheid van de VS t.a.v. Saoedi-Arabië verminderen, de omsingeling van Iran versterken, enorme druk op Syrië uitoefenen en zelfs Egypte marginaliseren."⁴⁴ Het gaat dus om veel meer dan het vervangen van de huidige Irakese leider door een vazal. De Washington Post: "Irak is slechts het eerste stuk van de puzzel. Na Saddam te hebben uitgeschakeld, zullen de VS een sterkere uitgangspositie hebben om op te treden tegen Syrië en Iran, om het Israëlisch-Palestijns conflict eindelijk op te lossen en om minder afhankelijk te zijn van de petroleum van Saoedi-Arabië. Het doel is niet uitsluitend en alleen een nieuw regime in Irak; het doel is een nieuw Midden-Oosten."⁴⁵

De plannen om de regio te 'herschikken' zijn drastisch, tot en met het aanbrengen van nieuwe grenzen en het verbrokkelen van bestaande landen. George Galloway is de ondervoorzitter van de Britse parlementscommissie voor Buitenlandse Zaken. Volgens hem is het geplande optreden in het Midden-Oosten in de eerste plaats gericht op de opdeling van Saoedi-Arabië en Irak. Maar ook over de mogelijke opsplitsing van Egypte, Soedan, Syrië en Libanon wordt volgens hem gediscussieerd in Britse regeringskringen. "De oorlogsdoelen van de VS en Groot-Britannië omvatten een herverdeling van het gehele Midden-Oosten, om de heerschappij van de grootmachten over de natuurlijke bronnen in het Midden-Oosten te verzekeren, evenals de veiligheid en zekerheid van de voorhoede van de imperialistische belangen in de regio: de staat Israël."⁴⁶ Het zou overigens niet de eerste keer zijn dat dit gebeurt. Na de Eerste Wereldoorlog werd dat gedeelte van het sterk verzwakte Ottomaanse Rijk dat in het Midden-Oosten lag, verdeeld onder Frankrijk en Groot-Britannië. Dat leidde toen tot de creatie van o.a. Jordanië, Syrië, Libanon, Irak, Saoedi-Arabië. Deze verdeling gebeurde grotendeels in functie van de respectievelijke oliemultinationals van Frankrijk en Groot-Britannië.

Vandaag zijn het de Angelsaksische oliemultinationals die de scène beheersen. De vier grootste olieconglomeraten ter wereld: Exxon-Mobil, Chevron-Texaco, British Petroleum-Amoco en Royal Dutch-Shell zijn ofwel Noord-Amerikaans ofwel Brits (de laatste is gemengd Brits/Nederlands). Een nieuwe opdeling van de regio zou precies bedoeld zijn om de belangen van die oliegeiganten op termijn te verzekeren. Een oorlog dient vaak om een situatie te creëren die beter beantwoordt aan de gewijzigde krachtsverhoudingen. Merk op dat Duitsland en Frankrijk in dit plaatje niet voorkomen, zij zijn m.a.w. de grote verliezers van deze eventuele opkuisbeurt. Het is dan ook geen toeval dat zij het hevigst gekant zijn tegen de geplande oorlog. We komen daar nog op terug. We overlopen enkele landen die in aanmerking komen voor de mogelijke schoonmaakbeurt.

*De plannen om de regio te
'herschikken' zijn drastisch, tot
en met het aanbrengen van
nieuwe grenzen en het
verbrokkelen van bestaande
landen.*

Irak. Een opdeling van Irak is weinig waarschijnlijk. Turkije verzet zich namelijk hevig tegen

zo'n scenario omdat een afsplitsing van het Koerdisch gebied in het Noorden van Irak, aanleiding zou kunnen geven tot een afscheiding van het Koerdisch gebied in Turkije. Een denkpiet die circuleert is de installatie van een Hasmenitische monarchie in Irak. Tot in 1958 regeerde de Hasmenitische dynastie over het land, zoals dat nu het geval is in Jordanië. Niemand minder dan de broer van koning Hassan van Jordanië wordt getipt als een mogelijke opvolger van Saddam Hoessein. Op die manier zou er een feitelijke alliantie ontstaan tussen Irak en Jordanië. Dat laatste land is een zeer trouwe en stabiele bondgenoot van Washington.⁴⁷

Iran. Iran beschikt over de derde grootste wereldreserve van petroleum. Het heeft een omvangrijke sjiïtische bevolking en is heel strategisch gelegen. Daarom is de controle over dit land belangrijk. Sinds de val van de Sjah en de smadelijke gijzelingensactie in de Amerikaanse ambassade in Teheran, zijn de VS de invloed op dit land kwijtgespeeld. Vooral Duitsland heeft die plaats ingenomen. Israël beschouwt dit land als zijn hoofdvijand. Volgens voormalig minister van Buitenlandse Zaken, Benjamin Ben Eliezer, is het "Iran en niet Irak die de voornaamste vijand is: Iran zal over kernwapens beschik-

ken tegen 2005.”⁴⁸ De VS tappen uit hetzelfde vaatje. Op 12 december 2002 kwam het bericht van CNN dat er bewijzen zijn gevonden dat Iran aan atoomwapens werkt. Richard Shelby, ondervoorzitter van de senaatscommissie voor inlichtingen-zaken: “Dit is verontrustend nieuws. We hebben geen andere nucleaire macht van doen, zeker niet in de wetenschap dat Iran in het verleden het terrorisme heeft gesponsord.”⁴⁹ De kans is groot dat Iran aan de beurt komt nadat Irak aangepakt zal zijn.

Saoedi-Arabië. Dit land bevat de belangrijkste wereldreserves van petroleum en is het enig land dat in staat is de olieproductie zodanig op te voeren dat in de toekomst kan voldaan worden aan de stijgende vraag. De controle over dit land is dus cruciaal. Saoedi-Arabië is van oudsher een slaafse bondgenoot van de VS. Maar de laatste tijd is er heel wat gewijzigd. Het installeren van Amerikaanse troepen vlakbij de heilige plaatsen Mekka en Medina sinds de eerste Golfoorlog heeft het anti-Amerikanisme bij de bevolking en ook bij delen van de elite hevig aangewakkerd. De invloed van Osama Bin Laden in het land is heel groot. Een scenario zoals in Iran wordt in de toekomst niet uitgesloten. “De VS zijn bevreesd dat daar op een dag een revolutie zal plaatsvinden van het Khomeini type – of zij het een Wahhabi Soenni Khomeini type –, en dat ze alles zullen kwijtspelen in het land” aldus het Brits parlementslid George Galloway.⁵⁰ De relaties zijn na 11 september sterk verzuurd geraakt. Vijftien van de negentien vermeende kapers van 11 september waren Saoedi’s. Er lopen in de VS processen tegen financiering van het terrorisme door leden van de koninklijke familie en andere officiële Saoedische organen. Als antwoord daarop hebben de Saoedi’s investeringen uit de VS terug getrokken en is er een officieuze boycot van VS-goederen. Momenteel wordt een discreet debat gevoerd om de petroleum niet langer in dollars maar in euro’s aan te rekenen.⁵¹

Niet te verwonderen dat de VS gaandeweg hun vertrouwen verloren hebben in de leidende elite van dit land. Een opsplitsing van het land behoort tot de mogelijkheden. Galloway: “Saoedi-Arabië zou gemakkelijk twee of zelfs drie landen kunnen worden. Dat zou het voordeel hebben dat kan vermeden worden dat vreemde troepen de heilige plaatsen van de Islam bezetten, terwijl er enkel interesse is voor het oostelijk deel van het land.”⁵² Het zou dus de bedoeling zijn dat enkel de oostelijke provincies door soldaten worden bezet en zonodig veroverd. Daar zijn de belangrijkste olievelden gelegen en is ook het industrieel centrum van het land gevestigd. Daar zou dan een bevriend regime aan de macht gebracht worden. De overige pro-

vincies zouden dan ondergebracht worden in één of twee verschrompelde staatjes.

Palestina. Het hardnekkig en militant anti-imperialistisch verzet van de Palestijnse bevolking is reeds lang een doorn in het oog van Washington en Tel Aviv. Er bestaan reeds langer plannen om de Palestijnen gewoon het land uit te drijven en onder te brengen in Jordanië of elders. Maar de situatie was tot op heden nog niet rijp voor deze ‘Endlösung’. Eenmaal ‘de rekening vereffend’ met Irak en eventuele andere landen in de regio kan het Palestijnse vraagstuk definitief worden aangepakt. Zoals Kissinger het cynisch opmerkt: “De weg naar Jeruzalem gaat via Bagdad.”

Syrië en Libanon. Syrië staat reeds lang op het lijstje van schurkenstaten. Eenmaal Irak onder controle komt Syrië volledig geïsoleerd te staan tegenover Israël, Turkije en Jordanië. Het is niet uitgesloten dat Israël dan – uiteraard met de steun van Washington - de kans zou waarnemen om beide landen binnen te vallen om ‘orde op zaken te stellen’.

Soedan. Ook dat land wordt al lang als schurkenstaat bestempeld. Het werd al eens gebombardeerd in 1998 samen met Afghanistan. Er heerst sinds lang een burgeroorlog tussen het islamitische Noorden en het christelijke Zuiden. De ondergrond in het Zuiden is rijk aan petroleum. De VS stuurt aan op een opsplitsing van het land en geeft daarom volle steun aan de christelijke rebellen. Hier zou het Afghanistan-scenario kunnen worden herhaald worden: zware bombardementen op het Noorden zodat het Soedanese leger niet langer opgewassen is tegen een fel bewapend rebellenleger.

NOTEN

- 1 De Straat van Ormoes is waar de Perzische Golf uitmondt in de Indische Oceaan en waar ongeveer een kwart van de wereldolie langskomt.
1. Geciteerd in *Global Outlook Spring 2002*, p. 20.
2. We werkten dit uit in M. Vandepitte, *Irak: startschot voor de Derde Wereldoorlog*, Brussel 2003, een uitgave van STOP USA. Dit artikel is een bewerking van het derde hoofdstuk daarvan.
3. S. Muwakkil, www.outlookindia.com 25/3/2002.
4. OPEC, *Annual Statistical Bulletin 2001*, p. 34, www.opec.org.
5. *National Energy Policy. Report of the National Energy Policy Development Group*, mei 2001; www.whitehouse.gov/energy/National-Energy-Policy.pdf, p. 40.

6. *Strategic Energy Policy. Challenges for the 21st Century. Report of an Independent Task Force*, www.nce.edu/projects/baker/Pubs/workingpapers/cfrbipp_energy/energycfr.pdf, p. 8.
7. *National Energy Policy*.
8. *Le Monde Diplomatique* november 2002, p. 16-7.
9. *National Energy Policy*, p. 130.
10. *National Energy Policy*, p. 130.
11. *National Energy Policy*, p. 130; OPEC, *Annual Statistical Bulletin 2001*, p. 14, 34 en 36.
12. *National Energy Policy*, p. 132.
13. *Le Monde Diplomatique* November 2002, p. 17.
14. Geciteerd in www.Irak.be/ned/literatuur/geschiedenis_etc____.htm. De cijfers zijn ondertussen gewijzigd. Europa en Japan importeren momenteel respectievelijk 23% en 88% van hun petroleum uit deze regio.
15. G. Friedman & M. Lebard, *The Coming War with Japan*, New York 1991, p. 8.
16. *National Energy Policy*, p. 140.
17. *Annual Statistical Bulletin 2001*, p. 76; Energy Information Administration, *International Energy Outlook 2002*, p. 38. [www.eia.doe.gov/oiaf/ieo/pdf/0484\(2002\).pdf](http://www.eia.doe.gov/oiaf/ieo/pdf/0484(2002).pdf).
18. *Knack* 24/7/02, p. 12.
19. *Workers World* 9/12/1999.
20. *The Observer* 6/10/02.
21. G. Vidal, "The Enemy within" *The Observer* 27/10/02; www.cpa.org.au/campaign/vidal.html.
22. *Annual Statistical Bulletin 2001*, p. 34 en 36.
23. Geciteerd in A. Rashid, *L'ombre des Taliban*, p. 220.
24. Geciteerd in A. Rashid, *L'ombre des Taliban*, p. 212.
25. In mei 2001, enkele maanden voor 11 september kregen ze nog meer dan 40 miljoen dollar aan steun van de Bush-administratie. *Los Angeles Times* 22/5/01.
26. Geciteerd in A. Rashid, *L'ombre des Taliban*, p. 225.
27. I. Ahmad, *U.S.-Taliban Relations: Friend Turns Fiend*. www.tehelka.com/channels/currentaffairs/2001/oct/3/ca100301usl.htm.
28. Geciteerd in G. Vidal, "The Enemy within".
29. Bron: www.indiareacts.com 26/6/01; geciteerd in *Global Outlook* nr. 1, Spring 2002, p. 8.
30. Uitgesproken in een interview met de zender NBC, geciteerd in *The New Zealand Herald* 11/1/2002.
31. J. Van Bergen, *Zalmay Khalilzad and the Bush agenda*, www.truthout.org; *Global Outlook* nr. 1, Spring 2002, p. 70.
32. www.news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/201640.stm.
33. *Business Week* 27/5/2002.
34. Geciteerd in J. Pilger, *op. cit.* p. 45.
35. *Financial Times* 15/8/02.
36. *Knack* 24/1/02, p. 12.
37. F. De Pauw, *Het grote oliespel*, www.uitpers.be oktober 2002.
38. *Washington Post* 15/9/02.
39. Geciteerd door Graaf von Sponeck, "Drie vragen, drie antwoorden", *Uitpers* oktober 2002.
40. H. Kissinger. "Iraq Poses Most consequential foreign-Policy Decision for Bush" *Los Angeles Times* 9/8/02.
41. http://216.26.163.62/2002/me_iraq_11_05.html.
42. Geciteerd in *The Guardian* 3/9/02.
43. NZPundit.com 12/10/2002; <http://202.36.10.13/mt/archives/000232.html>.
44. *Financial Times* 8/8/02.
45. *Washington Post* 11/9/02.
46. S. Lilley, "A New Age of Empire", www.zmag.org 10/11/02.
47. *The Guardian* 3/9/02; S. Lilley, "A New Age of Empire".
48. Geciteerd in *Le Monde Diplomatique* december 2002, p. 21.
49. www.cnn.com/2002/WORLD/meast/12/12/iran.nuclear/index.html.
50. Geciteerd in S. Lilley, "A New Age of Empire".
51. "Oppose US Imperialist War against Iraq!" *Lalkar* sept-okt, 2002; www.lalkar.org.
52. Geciteerd in S. Lilley, "A New Age of Empire".